

Utazás egy gödör körül

Tobzódó virágrengeteg takarja szem elől az emésztőgödört. Mindössze méternyi távolságban van Petik József szoba-konyhás lakásától. Tizenhét család szennyvize folyik ide immár hetedik esztendeje. Olykor előnti a kertet, áztatja, rohasztja a ház falát. Megesett, nem is egyszer már, hogy a küszöböt mosta a szennyes lé. Pedig azt a küszöböt Petik József óvatosságból megmagasította.

Ajtót, ablakot — különösen nyáron — tanácsos zárva tartani. Hasztalan. A rothadás bevette magát a falakba, a padlóba, bútorokba. Összeroppanással fenyeget minden; kívülről az egyik sarkot alá kellett dúcolni.

Asszony, kilencéves gyerek és a fél tüdejű, rokkant nyugdíjas családfenntartó él ebben a környezetben. Rajtuk kívül, bár nem méternyi közelségből fenyegetve, több család. Petik Józsefet azonban kétszeresen is az összeomlás veszélyezteti. A falaké és az egészségéé. Fél tüdejének életmentő, erőt adó orvosság a levegő. Ettől zárja el a rohadó kút.

Magas, első pillantásra egészségesnek tűnő fiatalember. Betegségéről testét a legkisebb erőfeszítésre előntő veríték és törzsén a hatalmas operációs heg árulkodik. Honvédségi gépkocsivezető volt. 1956-ban három lövés érte a tüdejét.

Amikor a szerkesztőségben járt, fényképeket mutatott lakásáról, ahol egy nap alatt megromlik minden étel. A házfelügyelő szerint az alig három hete kiszívott, azóta ismét megtelt emésztőből a szennylé a pincébe, a talajba szivárog. Fertőzi a környezetet. Az Ond utca 88—90. számú házban több gyermek is van.

A lakók és a házfelügyelő tájékoztatása szerint a XVIII/1. Házkezelési Igazgatóság tud erről az áldatlan állapotról, de a szennyvízgödört állítólag nem lehet máshová helyezni! Petik Józsefnek ellenben azt mondták, hogy a gödör áthelyezésére nincs keret.

800 forint

A végsőkig elkeseredett ember a legegyszerűbb eszközhöz folyamodott. Földdel fedte be a nyílást. Azért, hogy olykor ablakot nyithasson. Hogy játszadozó gyermekét ne tudja állandó életveszélyben. Az egyszerű megoldásnak váratlan következményei lettek. A lefedett emésztőt nem lehetett, illetve némi nehézség árán lehetett kiszivattyúzni. Meglehet, a megnyugtató elrendezés kikényszerítésére nem a legmegfelelőbb módszert választotta Petik József. Méntségére csak az szolgált, hogy nem tudott mást. De tudott mást a Hivatal. A XVIII. kerületi tanács igazgatási osztálya 1968. október 14-én harmadik fokon 800 forint pénzbírsággal sújtotta a *renitens* lakót. Az összeget Petik József rokkant nyugdíjából levonták. Az emésztőgödört kiszivattyúzták és minden maradt a régiiben.

Azaz, nem egészen. 1970 augusztusának első napjaiban a XVIII/1. HKI emberei felvonultak, hogy a már-már öszszedőléssel fenyegető lakásban elvégezzék a legszükségesebb felújítási munkákat. A gödör azonban marad. Az nem az ő reszortjuk.

Érdeklődésemre a HKI vezetője készségesen, mégis némi ingerült csodálkozással válaszolt.

— Petik József teljesen főlőslégesen járt a szerkesztőségben — mondta a telefonba. — Kivizsgáltam ezt az ügyet. Ezelőtt két héttel megmondtam, mikor tudok embereket adni a munkára. Rövidebb idő alatt nem tudtam volna elvégeztetni. Létszámihiánnyal küszködünk. Így is soron kívül csináljuk meg a szükséges javításokat. Véleményem szerint a lakás állagának leromlásáért maga a bérlő is felelős. Állandóan zárva tartotta a lakást, az előtte levő kis kert kerítésére meg lakatot szerelt, nem lehetett bemenni. A szivattyúzást végző Talajerő Vállalat elől lezárta az aknát. Egyébként is erről az egész dologról csak most szereztem tudomást. Betonozás, szigetelés után a fedélapot is úgy megcsináljuk, hogy nem lesz onnan bűz.

— Ez így mégiscsak tüneti kezelés. Még hozzá elég költséges. Nem lehetne egészségesebb körülményeket teremteni, megnyugtató megoldást találni, például az emésztő áthelyezésével? Utóvégre itt nemcsak egy beteg emberről, hanem több családról van szó! — Ha az építési osztály erre határozatot hoz, megcsináljuk.

Határozat nincs

Az építési osztály eddig nem hozott határozatot. Hivatalosan nincs is tudomása az ügyről. Petik József járt ugyan náluk és elmondta panaszát, de arról jegyzőkönyv nem készült. Anélkül pedig, bármilyen furcsa is, nem lehet intézkedni. A helyszínen viszont senki nem volt az osztályról, hogy a valóságban is meggyőződjenek a tarthatatlan állapotokról.

Ezek után csöppet sem lepett meg a kerületi tanács lakásosztályának álláspontja. Őket viszont meglepte a kérdésem.

— Az Ond utca 88—90. számú házba most jelöltünk lakónak egy családot — mondta a kedves hangú előadó. — Nekünk senki sem szolt az ottani állapotokról. Soron kívül, másik lakást csak közvetlen életveszély esetében tudunk adni. Alig hiszem, hogy itt erről volna szó. Mindenesetre tudunk kéne, milyen munkára vonult fel a HKI.

— Betonozás, szigetelés, parkettázás, az emésztő fedélapjának rendbehozására — felelem.

— Valóban, a környék lakóinak helyzetét megnehezíti, hogy nincs csatornahálózat. Sok hasonló minőségű lakásunk van. A javítások után jobbak, de igazán jók sohasem lesznek. Petik József lakásgondján nem tudunk segíteni. Sem panasszal, sem igényléssel nem fordult hozzánk. A tanács ebben az évben törvényes kötelezettségeinek is nehezen tud eleget tenni. Szövetkezeti lakás kiutalásunk is kevés van.

Van megoldás

Erre a megoldásra Petik József anyagi okokból nem gondolhat.

Szerencsére a kerületi Közegészségügyi Járványügyi Állomáson felfigyeltek a panaszra. Kivizsgálják ezt a bűzös ügyet és a megfelelő szabályok, rendelkezések értelmében módjuk is van az egészségügyi intézkedések betartására. A legfontosabbra, az emésztőgödör áthelyeztetésére is.

S ha ennek, az ügy lényegét tekintve *egyetlen pozitív válasznak* mégsem örülök maradék nélkül, annak számos oka van. Az esztendőig húzódó ügy végére kicsit több odafigyeléssel, jobb szervezéssel, rugalmassággal már régen pontot lehetett volna tenni. Miért csak akkor vesznek tudomást a bajról — részben akkor is csak „félhivatalosan” —, amikor összedőléssel fenyeget a ház? Miért kell megvárni, ameddig tönkremennek egy ember idegei, még jobban megfogyatkozik amúgy is csökkent munkaképessége? És végül nem lehetne-e legalább most *összehangolni a HKI és az építési osztály munkáját*, összekötni a lakás tatarozását az emésztő áthelyezésével? Végső megoldás úgyis csak ez lehet.

Sárvári Márta